ka K. Parts, kes nüüdsest peale saab linnavolikogus väikese opositsioonilise rühma liideriks. Valimiste tagajärgi hinnates kirjutab „Postimees", et „Balti-Saksa partei k õ i k on teinud, mis kavalus ja häbematus... välja suutis arvata". Raskest kaotusest hoolimata hüütakse siiski: „Lahingu oleme kaotanud, mitte võidu!" Manitsetakse: „Mitte kibedust ja nukrust tunda!" — Kuna eesti rahvuslikud ringkonnad vajasid olnud kaotuse puhul julgustavaid sõnu, kees aga tagurlise saksluse võidujoovastus kõrgelt üle äärte. Koguni kirikukantslisse leidis see teed. Nii lausunud saksa Jaani koguduse õpetaja V. v. Wittrock paar päeva pärast valimisi (27. II. 1906) oma tänupalves: „Issand Jumal, meie täname sind, et sina meie linnale jälle õ i g e d asemikud oled annud."

1906. a. valimiste järel jääb eesti opositsioon Tartu linnavolikogus märksa nõrgemaks. On ju rühm palju nõrgenenud nii arvult kui omaduselt. Ja mis pea-asi — opositsiooni tulist juhti J. Tõnissoni pole enam ta pikkade kõnedega „rahu rikkumas". Teataval määral arvestatakse sedagi opositsiooni, millele „Postimees" omalt poolt igal juhul püüab avalikult sekundeerida. Eesti opositsioon esineb edaspidigi arupärimiste ja eriarvamistega, samuti ka arvustamisega. Kuid tema tegevushoog on eelmisega võrreldes jäänud siiski märksa hootumaks. Endine „rahu" on raekoja saali jälle suurel määral tagasi tulnud, volikogu koosolekud on saanud endiselt „kodusteks ja asjalikeks". Üht säärast tüübilist koosolekut kirjeldab „Postimees" (1906, nr. 223) järgmiselt: „Päevakorra punktide harutamise kord oli järgmine: sekretär luges ettepaneku ette, kui seda oli, juhataja linnanõunik Sudakov kinnitas linna-ameti arvamise sellele soolaks peale ning küsis: „kas olete nõus?" ehk jälle: „olete muidugi nõus?" Koosolek vastas enamasti kui üks mees: „jah!" Lühikest rääkimist harutamisel olevate küsimuste kohta tuli kaks korda ette. Muidu tuletas koosolek täiesti „pupede teatrit" meelde: nukud istuvad reas; näitaja tõmbab nöörist ja kõik kargavad püsti, tõmbab uuesti ning kõik istuvad jälle. Ja rahu valitseb nüüd meie linnavolikogu koosolekutel, kallis rahu ja üksmeel."

Peale 1906. a. linnavalimisi hakkavad sakslased end aegsasti valmistama järgmisteks valimisteks. Esialgu seisab see peaasjalikult oma häälte arvu kunstlikus suurendamises majade jagamise läbi eluaegseks tarvitamiseks. Nelja aasta jooksul soetatakse sääraseid hääli 80 ümber, kuna eesti opositsioonil need samal ajal 25-nigi ei tõuse. Valimiseelne avalik kihutustöö aga on 1910. a. valimistel märksa lodevam ning elutum kui 4 aastat varemini. — Eesti Rahvameelne Eduerakond oli 1910. a. saanud Tartus ainsaks kindlamalt kujunenud eesti kodanliseks parteiks. Ühenduses sellega tõusis ka küsimus: kas linnavalimistel esineda Eduerakonna lipu all või ilma selleta? Selle küsimuse otsustamisel kaldusid nii erakonna enda kui ka väljaspool seda seisvad tegelased mitte-erakondliku esinemise poole. Selle seisukoha avaldab „Postimehes" (1909, nr. 216) kõige kategoorilisemalt Vologdasse väljasaadetud Lui Olesk, kelle arvamise järele Eduerakonna segamine linnavalimistesse võiks eemale tõugata osa valijaid, ja võidu korral poleks see samuti mitte kasulik ei uuele linnavalitsusele ega ka erakonnale. Sellepärast peab ta kõige otstarbekohasemaks eesti valijaid ühendada ainult erilisel võimalikult avaral platvormil silmapilgu-eeskavaga. Kuna sellele seisukohale ka eduerakonna tegelaste poolt vastu ei vaielda, küll aga nõutakse, et valimistele mindagu selgete üldeesmärkidega, siis kujunebki nii, et valimisvõitluses eduerakond vormiliselt eemale jääb; tegelikult juhivad eestlasi valimistel siiski erakonna tegelased ja juhtmõtted.

Tartu, lk. 160